

Het verhaal van Abkader Chrifi (49) die als ex-junk Marokkanen op hun verantwoordelijkheid wijst

'Als ik een lezing houd voor jonge, ontspoorde allochtonen en netjes gekleed ben, hoor ik ze fluisteren: die heeft zeker nog nooit een jointje gerookt. Dan vertel ik ze mijn verhaal. Mensen zijn pas geïnteresseerd in mijn succes als ze mijn ellende hebben gehoord.

Op mijn elfde kwam ik met mijn ouders uit Marokko naar Utrecht. Mijn vader was in Marokko beroepsmilitair maar hier fabrieksarbeider. We hadden het erg arm, we woonden met z'n tienden in een piepklein huisje. Maar mijn ouders waren tevreden, want hier waren ze minder arm dan waar ze vandaan kwamen. Doordat we in Marokko vanwege mijn vaders werk vaak verhuisden, waren we gewend om ons snel aan te passen. Ook in Nederland paste ik me snel aan, als een kameleon, misschien wel te snel.

Op school droeg ik de oude kleren van mijn broers en ik schaamde me rot. Wij sliepen met z'n viereen in één vertrek en hadden geen persoonlijke bezittingen. Ik nam geen vriendjes mee naar huis. Op school zat ik ineens in de vijfde klas waar een volstrekt vreemde taal werd gesproken en geschreven. Van de beste leerling werd ik plotseling de slechtste leerling.

In 1973 werd ik naar de LTS gestuurd om automonteur te worden. Ik bleek twee linkerhanden te hebben en had bovendien geen enkele interesse in technische dingen. Ik voelde me verloren en wilde er dolgraag bijhoren: ik droomde van mooie kleren en alle hippe dingen die anderen ook hadden, maar ik had geen geld. Toen ben ik die spullen maar gaan halen. Met een groep Surinaamse, Molukse en Marokkaanse jongens gingen we spijbelen en vervolgens stelen. De eerste nieuwe kleren die ik aanhad en mijn eerste bromfiets heb ik helemaal zelf gestolen.

Na veel spijbelen ben ik op mijn vijftiende van school getraapt. Ik voelde me hopeloos mislukt. Toen is een gevoel van minderwaardigheid ontstaan. Na school zat er niks anders op dan een fabrieksbaantje. Net als mijn vader was ik gastarbeider en moest opruimen en schoonmaken.

Op mijn achttiende zat ik vol negatieve emoties. Ik was gefrustreerd, voelde me vernederd, maar ik was ook in de war: moet ik nou de rest van mijn leven bezemen in een fabriek?

Nu weet ik dat ik toen depressief was. Als ik naar binnen keek zag ik niemand. Ik ben geen Nederlander, want ik word maatschappelijk niet geaccepteerd. Maar ik ben ook geen Marokkaan, want te westers. Ik gaf de schuld van mijn ellende aan iedereen, aan Nederland, aan mijn vader die me hier had gebracht en aan het onderwijs. Ik was het slachtoffer en had medelijden met mezelf. Ik sprak er met niemand over. In de cultuur van mijn ouders praat je als man niet over je emoties.

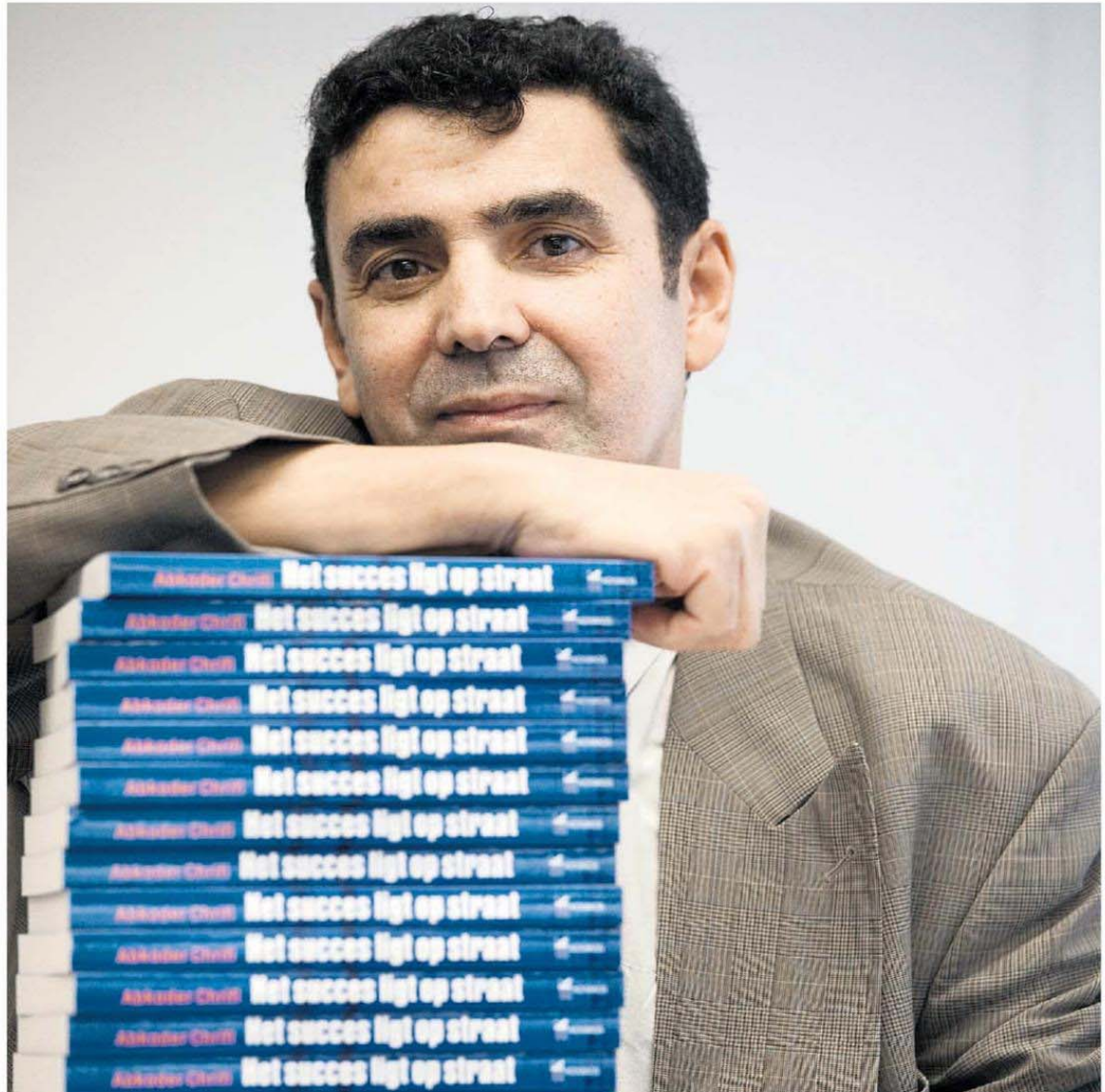
Mijn tweede huis werd de onderwereld van Hoog Catharijne. Al snel kende ik alle hoeken en gaten van deze jungle en leefde ik van wat ik bij elkaar stal. In de groep jongens waarmee ik omging rookte iedereen hasj en marihuana, dus ik ook. Toen me weer eens hard drugs werden aangeboden, dacht ik: shit, ik heb toch niets meer te verliezen.

Heroïne roken gaf me een geweldig gevoel, ik was ineens vrij en gelukkig, alle spanningen smolten weg, die leegte, dat zwarte gat, mijn verdriet was totaal verdwenen. Sinds mijn kindertijd had ik me niet zo gelukkig gevoeld. De volgende dag was mijn ellende weer terug, dus ik wilde meer. Binnen drie weken was ik verslaafd. Toen ging het van kwaad tot erger: meer stelen, meer gebruiken. Ik maakte een diepe duik in de hel. Ik raakte iedereen kwijt, mijn familie, mijn vrienden, en raakte nog geïsoleerder.

Mijn heroïneverslaving heeft vijf jaar geduurd. Het dieptepunt was toen ik 's avonds laat werd aangevallen door een groep skinheads op Kanalen Eiland. Ze wilden me slaan en schreeuwden racistische dingen en riepen dat ze mij in het kanaal gingen gooien. Omdat ik geen drugs had gebruikt was ik ziek en dus kwetsbaar. Ik heb toen gerend voor mijn leven. Het was zo vernederend.

Toen ik een stil plekje vond om op adem te komen, gebeurde er iets. Een paar minuten stilte. Er knapte iets. Ik voelde me een opgejaagd, ziek dier en dacht: wat ben ik aan het doen? Dit is te erg, dit accepteer ik niet, ik ga vechten, ik laat me niet afslachten. Ik nam een besluit om mezelf geestelijk en lichamelijk te bevrijden.

De dag daarna ben ik hulp gaan zoeken. Na vijf jaar heroïne zag ik eruit als een lijk. Ik was 25 en besloot te vechten tegen mijn demon, de octopus van de heroïne. Ik koos de moeilijkste manier: een antroposofisch huis. Vanaf het eer-

'In de cultuur van mijn ouders praat je als man niet over je emoties' Foto Rien Zilvold

'Mijn eerste brommer heb ik helemaal zelf gestolen'

ste moment stop je met alles, niet roken, niet drinken, geen medicijnen. De eerste tien maanden mocht ik niet wgen. De eerste weken waren een ramp: cold turkey afkicken. Mijn lichaam werd gek en ik weet niet hoe ik het heb overleefd.

Overdag las ik Kafka, Steiner, Kundera, Car-miggelt, Orwell, Martin Luther King, boeken die me inspireerden. Ik begon te luisteren naar de stem van mijn intuïtie.

We hadden groepsessies waar we één voor één aan de beurt kwamen om te praten. Ik was de enige niet-Nederlander. Voor het eerst maakte ik mee dat mensen eerlijk praatten over alle shit in hun leven. Heel confronterend. Ik heb het lang uitgesteld, maar dat werd niet gepikt. Het heeft lang geduurd voordat ik eerlijk kon praten over mijn gevoelens van verdriet en woede, van minderwaardigheid, over het gevoel van vernedering en buitengesloten zijn, het niet geaccepteerd zijn en mijn armoedige jeugd.

Ik merkte dat ik toen voor het eerst wat voelde van binnen, niet meer een leegte, maar iets dat begon te groeien, een kracht, een energie, ik voelde mij mens, ik was niet meer nep maar authentiek. Ik was hypocriet geweest, een superster in me aanpassen. Ik had me aangepast aan de Nederlandse samenleving en werd toen toch niet geaccepteerd. Dan houd je niks over, een lege huls, een zwart gat. Ik had mezelf verloochend.

Ineens accepteerde ik mezelf. De pijn en het verdriet waren oké, het waren mijn pijn en mijn verdriet. Die pijn was beter dan de leegte die ik probeerde te vullen met drugs. De maatschappij accepteerde me niet en eigenlijk imiteerde ik dat door vervolgens mezelf ook niet te accepteren. Blijkbaar was ik het met ze eens dat ik iemand was die onacceptabel was. Al die jaren dat ik boos was op anderen wees ik in feite mezelf af.

Mijn boek *Het succes ligt op straat* gaat over hoe je als Marokkaan succesvol kan zijn. Enkele ja-

ren geleden ben ik als directeur van het empowerment-bureau Le-Succès BV begonnen met de campagne Trendy Maroc Star om op allerlei manieren te werken aan een positiever zelfbeeld van de Marokkanen in Nederland. Al die miljoenen subsidie? Nee, het moet vanuit onszelf komen. Net als al die uitkeringen, dat is een valkuil.

Mijn boodschap is: positief denken. Laatst zei ik dat Wilders geen agressie verdiende maar een knuffel omdat hij zelf slachtoffer is van haat. Dan word ik door elk tv-programma uitgenodigd voor een interview, maar ik ga niet, dat wordt een circus over Wilders. Ik heb een droom dat we allemaal in vrede met elkaar leven, dat mijn drie kinderen in een verdraagzame maatschappij leven en dat de Marokkaanse gemeenschap weer trots wordt. Niet meer het slachtoffer spelen en anderen de schuld geven. We moeten verder.

Opgetekend door François de Waal